

บันทึก (ฉบับที่ ๒)

เรื่อง การแต่งตั้งรองสมุหราชองครักษ์

หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๖๓๔๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ ส่งเรื่องการแต่งตั้งรองสมุหราชองครักษ์มาเพื่อขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

เรื่องนี้ปรากฏว่า เดิมกระทรวงกลาโหมได้ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในข้อกฎหมายเกี่ยวกับการแต่งตั้งรองสมุหราชองครักษ์ และการรับสนองพระบรมราชโองการ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาก็ได้พิจารณาและให้ความเห็นไปแล้วว่า การแต่งตั้งรองสมุหราชองครักษ์จะกระทำมิได้ เพราะไม่มีกฎหมายสนับสนุนและเมื่อการแต่งตั้งรองสมุหราชองครักษ์จะกระทำไม่ได้ดังกล่าวแล้ว ปัญหาการรับสนองพระบรมราชโองการก็เป็นอันหมดไป บัดนี้กระทรวงกลาโหมได้ขอร้องให้พิจารณาเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง โดยโต้แย้งมาว่า พระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้ระบุให้มีรองปลัดกระทรวงกลาโหม รองผู้บัญชาการทหารบก รองผู้บัญชาการทหารเรือ รองผู้บังคับการทหารอากาศ รองเสนาธิการกลาโหมไว้เลย และพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกองทัพบกในกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกองทัพบกในกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็มิได้ระบุให้มีรองเสนาธิการทหารบก รองจเรทหารบก รองพลธิการทหารบก รองเสนาธิการทหารเรือ รองเจ้ากรมยุทธการเรือรองเสนาธิการทหารอากาศ ฯลฯ หากแต่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยกำหนดกำลังเจ้าหน้าที่ฯ เท่านั้น และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแล้วได้ พระราชบัญญัติราชองครักษ์และพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวงในกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน ซึ่งมีได้บัญญัติให้มีตำแหน่งรองสมุหราชองครักษ์ไว้ ฉะนั้น จึงเห็นว่าจะแต่งตั้งรองสมุหราชองครักษ์ได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายกองที่ ๑) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกองทัพบกในกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกองทัพอากาศในกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกองทัพบกในกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ จะนำมาเทียบกับพระราชบัญญัติราชองครักษ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อให้เห็นว่าเมื่อทางราชการสามารถที่จะตั้งตำแหน่งใด ๆ ตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาเหล่านั้นได้ ก็ควรจะตั้งรองสมุหราชองครักษ์ได้ด้วย หาได้ไม่ เพราะพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีลักษณะเป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดหน่วยราชการ

มิได้มีความบังคับไว้โดยเฉพาะเจาะจงว่าจะต้องมีข้าราชการตำแหน่งใดบ้าง และข้าราชการเหล่านั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติอย่างไร แต่พระราชบัญญัติราชของครึกษ์ พ.ศ. ๒๔๘๐ มิใช่เป็นกฎหมายที่มีลักษณะเช่นนั้น แต่เป็นกฎหมายที่มีบทบังคับไว้ว่าราชของครึกษ์ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติราชการโดยใกล้ชิดเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยพระมหากษัตริย์นั้น จะมีตำแหน่งอย่างใดได้บ้าง และบุคคลผู้ซึ่งจะแต่งตั้งให้ครองตำแหน่งนั้นๆ จะต้องมีความคุณสมบัติอย่างไร จะพ้นตำแหน่งไปได้ด้วยเหตุประการใด จจริงอยู่ในส่วนที่เกี่ยวแก่หน่วยราชการที่เรียกว่ากรมราชของครึกษ์นั้น ก็ได้มีกฎหมายทำนองเดียวกับกฎหมายสำหรับหน่วยราชการอื่นเช่นที่กระทรวงกลาโหมอ้างมาเหมือนกัน คือพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๔๙๑ มาตรา ๖ และพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดกระทรวงในกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๔๙๑ มาตรา ๔ แต่พึงระลึกไว้สำหรับหน่วยราชการอื่นที่มีกฎหมายเช่นที่กระทรวงกลาโหมอ้างมานั้น นอกจากกฎหมายที่ว่านั้นแล้วก็หาได้มีกฎหมายอื่นใดบัญญัติกำกับไว้อีก เช่นที่มีเกี่ยวแก่ราชของครึกษ์ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติราชของครึกษ์ พ.ศ. ๒๔๘๐ ดังได้กล่าวมาแล้วไม่ ฉะนั้นจึงไม่อาจนำเอาการแต่งตั้งตำแหน่งราชการในหน่วยราชการอื่นๆ นั้นมาเทียบให้เหมือนหรือเป็นอย่างเดียวกันกับการแต่งตั้งตำแหน่งราชของครึกษ์

ด้วยเหตุนี้ เมื่อตามพระราชบัญญัติราชของครึกษ์ พ.ศ. ๒๔๘๐ มิได้ระบุตำแหน่งรองสมุหราชของครึกษ์ รวมทั้งคุณสมบัติของบุคคลที่จะแต่งตั้งไว้ คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่าการแต่งตั้งรองสมุหราชของครึกษ์จะกระทำมิได้ ถ้าเป็นการจำเป็นจะต้องแต่งตั้งก็ต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติราชของครึกษ์ พ.ศ. ๒๔๘๐ เพื่อความประสงค์เช่นนั้นเสียก่อน

(ลงชื่อ) ส. วินิจัยกุล

(นายเสริม วินิจัยกุล)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๔๙๓